

Andreea DUMITRU

Un blues pentru neliniștea noastră

Sado-Maso Blues Bar nu e doar cel mai puternic spectacol al Gianinei Cărbunariu de după *Stop the tempo* (2003), nu e doar o demonstrație de eficacitate a strategiilor de lucru și principiilor *dramAcum* (*work in progress*, echipă dramaturg/regizor), ci, poate, în primul rând, un exemplu de conectare perfectă a unui tânăr creator de teatru la realitatea complexă și fragmentară a artei contemporane. Înțelegând prin aceasta o reflecție critică, complet asumată, asupra spațiului de reprezentare al textului de astăzi, asupra coabitării, adesea *de la sine înțeleasă* (în ciuda promiscuității), cu instituția producătoare de spectacol, dar mai ales asupra locului neutru pe care teatrul îl ocupă încă în mentalitatea și spațiul urban.

Luând-o însă metodic, trebuie spus că performanța acestei montări se sprijină pe un text scris în mai multe etape, dar cu o uimitoare siguranță, dacă avem în vedere că autoarea lui se află în postura debutului scenic. Maria Manolescu nu agreează nici artificiile inutile, nici derapajele spectaculoase, compensând cumva prin gustul pentru identificarea și epuizarea unor situații tari, insolite. *Sado-Maso Blues Bar* spune, la prima vedere, povestea reîntâlnirii dintre doi prieteni (*Sa* și *Ma*), după o perioadă bizară, marcată de accidente și eșecuri personale. Relația lor se dezvoltă abia din momentul dificil al regăsirii – un nod de suspiciuni, vini și tensiuni nerezolvate, extrem de ofertant din punct de vedere dramatic, permițând în orice moment inversarea raporturilor de forță din interiorul cuplului și relansarea acțiunii.

Ma e cel așteptat, numai că el nu revine din Spania, așa cum pretinde, ci de la pușcărie (unde a ajuns după ce și-a omorât tatăl într-un accident, conducând beat mașina dăruită de acesta pentru reușita la Bac). *Sa* e mereu obsedat de visul unei cariere în actorie, dar cum a fost eliminat din facultate, face planuri de răzbunare, punându-și în joc talentul (destul de incert) pentru improvizație și fabricarea de identități fictive. Amândoi lefteri, tinerilor nu le rămâne decât să găsească rapid soluții de subzistență, de unde și ideea extravagantă a amenajării unui *sado-maso bar* în apartamentul lui *Sa*, o afacere pentru care *Ma* garantează primul client, în persoana lui *Pilă*, individul care l-a agresat în timpul detenției (pe fondul unor grave complexe sexuale). Ideea e, desigur, riscantă, dar *Ma*, deja inițiat în mizeriile vieții, învinge reticențele lui *Sa*, cu un amestec pervers de șantaj și încredere amicală: „Ba o s-o faci. Pentru că suntem împreună în asta. Pentru că mi-ai cheltuit toți banii. 1000. Toți. Pentru că ești actor și poți să faci orice.” Între cei doi se insinuează constant, deși niciodată prezentă în scenă altfel decât prin travestiul ridicol al lui *Sa*, umbra *Măsei*, iubita lui *Ma* (jocurile onomastice sunt evidente) care-și câștigă acum existența într-un *sado-maso bar* din Germania, devenind, fără să știe, sursa de inspirație a afacerii lor.

Încredințând aceste roluri lui Virgil Aioanei (*Sa*), lui Rolando Matsangos (*Ma*) și lui Adrian Anghel (*Pilă*), actori cu care lucrează din studenție, Gianina Cărbunariu mizează exact pe dozajul ambiguu dintre vulnerabilitate și agresivitate pe care toți trei îl pot servi aparent cu lejeritate (spun aparent, pentru că montarea le solicită, prin ritmul strâns și expunerea continuă la public, o formă fizică și o capacitate de autocontrol deloc la îndemână). Totodată, regizoarea a optat pentru un concept de scenografie extrem de îndrăzneț (și e de menționat contribuția lui

Adrian ANGHEL

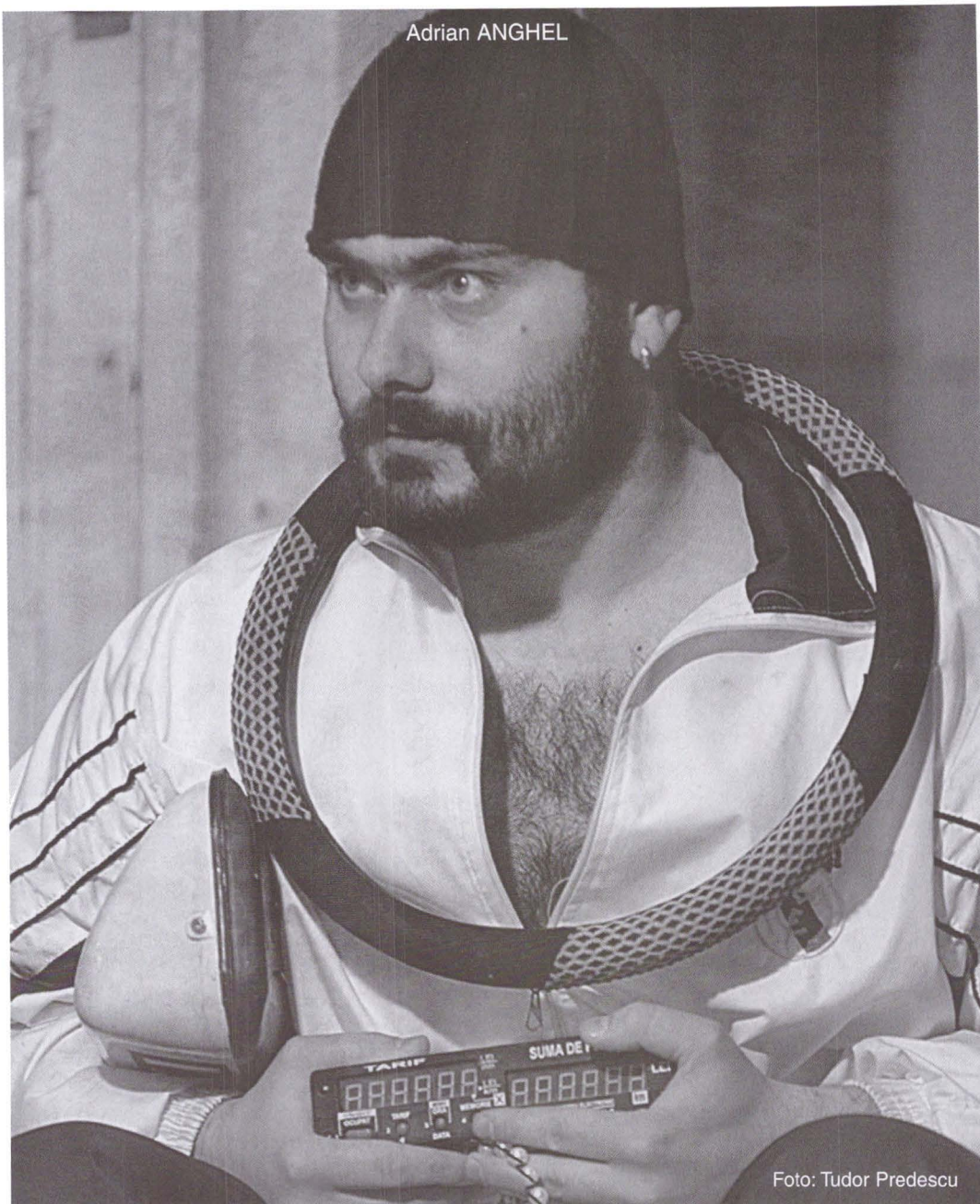

Foto: Tudor Predescu

Andu Dumitrescu la concretizarea acestuia). El presupune integrarea spectacolului în peisajul urban, într-un mod atât de organic în simplitatea lui, încât spectacolul devine, la modul propriu, captiv spațiului său de reprezentare.

Locuința lui Sa este improvizată într-o încăpere sordidă situată la parterul Teatrului Foarte Mic, mai precis, în vitrina acestuia. Acțiunile care au loc în interior sunt expuse în egală măsură publicului propriu-zis (restrâns ca număr) și trecătorilor

Foto: Tudor Predescu

Rolando MATSANGROS și Virgil AIOANEI

de pe bulevardul Carol I (cei mai mulți devenind, fără să-și dea seama, figuranți în cadrul delimitat de vitrină). E interesant de menționat că reprezentațiile cu *Sado-Maso Blues Bar* încep întotdeauna târziu, după ce se întunecă, atunci când traficul rutier din centrul Bucureștiului, imposibil în orele sale de vârf, e ceva mai aerisit, iar trecătorii par, în sfârșit, dispuși să-și exerseze privirea periferică într-o zonă a capitalei, în care, altminteri, nu e nimic interesant de privit în jur. Fațadele clădirilor de aici sunt cenușii și terne, iar spațiul dintre cei doi plămâni aproape sufocați ai orașului (Piața Universității și Piața Rosetti), unul aproape anonim.

Imaginea străzii funcționează ca fundal animat și, firește, complet imprevizibil al planului întâi, structurat de regie. Apelând la limbajul cinematografic, putem spune că spectatorul dinăuntru se află practic în fața unui unic *cadru/câmp* a cărui profunzime (dată de planurile succesive: trotuar, carosabil, fațada clădirii de vizavi) este speculată inteligent prin jocul stururilor manevrate din interior de către cei doi actori, dar și prin incursiunile lor în exterior (adevărate intervenții în spațiul public, reușind să mobilizeze atenția trecătorilor).

E lesne de înțeles că dialogul *interior–exterior*, cu marja de incontrollabil pe care o implică deopotrivă *reacțiile* celor de pe stradă la acțiunile întrezărite în vitrină și *contrareacțiile* adevăraților spectatori, constituie chiar miza acestei opțiuni scenografice. Cu toate că spectacolul implică – prin „nudități” verbală, o coloană (extrem de) sonoră și mișcarea scenică alertă concepută de Carmen Coțofană – proximitatea cu un mediu violent, inconfortabil, publicul dinăuntru e totuși privilegiat, rămânând cu senzația unui spațiu securitar. Vitrina funcționează ca o interfață care atenuază asperitățile contactului direct cu realitatea descrisă și încurajează tentația noastră spre voyeurism, subînțeleasă de altfel în titlul și tema piesei.

Gianina Cărbunariu recurge și de această dată (precedentul fiind creat cu *Terorism* al fraților Presniakov) la tehnici de limbaj cinematografic și un umor în genul *cartoons* (gaguri, urmăriri, răsturnări de situații) care rimează impecabil cu replica scurtă, incisivă a Mariei Manolescu. Apariția lui Pilă, din exterior, jefuind chiar la geam două femei, în văzul spectatorilor și trecătorilor la fel de descumpăniți (nu toată lumea le recunoaște în rolul „victimelor” pe actrițele Gianinei Cărbunariu, Paula Gherghe și Maria Obretin) e concepută ca un astfel de savuros gag fără sonor.

Există în acest spectacol un umor negru tonifiant, în ciuda dezolantei realități scanate, un simț al firescului care dezamorsează cele mai violente și insolite situații, o directețe frustă a limbajului și o cursivitate a *story*-ului, care țin în primul rând de scriitura Mariei Manolescu. Chiar și așa, *Sado-Maso Blues Bar* este mai mult decât o piesă reușită, cu un destin norocos. Ea vorbește în primul rând despre sentimentul ratării precoce, despre micile compromisuri și aranjamente care o acompaniază, semnalând, poate, și un mod diferit de raportare la realitate al generației de 20 de ani. E, în orice caz, o experiență cu totul diferită de cea descrisă de Gianina Cărbunariu în *Stop the tempo*, de pildă. Maria Manolescu spune o poveste posibilă, credibilă, în ciuda accentelor insolite, despre *a rămâne și a te descurca aici, în orice condiții*, despre a găsi resurse de acomodare cu *mai rău*, despre curajul de a trăi în derizoriu. Regia Gianinei Cărbunariu identifică acest potențial al piesei și îi dă încărcătura unui discurs lucid despre o societate în care nu mai e chiar imposibil să izbutești... oricât de neobișnuite ar fi soluțiile de compromis.

Teatrul Foarte Mic – Sado-Maso Blues Bar de Maria Manolescu. Regia: Gianina Cărbunariu. Scenografia: Andu Dumitrescu. Mișcarea scenică: Carmen Coțofană. Cu: Adrian Anghel, Virgil Aioanei, Rolando Matsangos. Data premierei: 25 martie 2007.